№ 265. Czwartek 14. Listopada 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina *Oskrzesińce*, w obwodzie brzeżańskim, zapewniła na założenie regularnej szkoły trywialnej w Oskrzesińcach następujące składki:

1) Obowiązała się gmina Oskrzesińce na wiosnę roku 1862 wystawić własnym kosztem budynek szkolny, który ma także obejmować w sobie pomieszkanie nauczyciela, zaopatrzyć je w potrzebne porządki i rekwizyta szkolne, utrzymywać je równie jak budynek szkolny zawsze w dobrym stanie, i z własnego funduszu załatwiać potrzebną przy szkole posługę.

2) Na opał szkoły zakupywać własnym kosztem rocznie 4 sągi drew, i do szkoły przystawiać.

3) Przyjęła na siebie gmina Oskrzesińce obowiązek płacić każdoczesnemu nauczycielowi roczną kwotę 170 zł. w. a. w kwartalnych ratach z góry, i odstąpić mu na użytek oprócz tego grunt ogrodowy objętości 39½ sążni długości a 12 sążni szerokości, przynoszący rocznie czystego dochodu 10 zł. w. a.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. galic. Namiestnictwo z wyrazem należytego uznania do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Doniesienia dworu. — Audyencye. — Żałoba dworu. — Pismo cesarskie do węgierskiej kuryi. — Doniesienia z Węgier. — Zaraza bydła w Węgrzech.)

Wiedeń, 12. listopada. Jego c. k. Apostolska Mość raczył przyjmować wczoraj zrana wiele osób prywatnych na audyencyę.

— Z najwyższego rozkazu przywdzieje dwór cesarski na cześć Jego królewicz. Mości ś. p. Infanta Don Ferdinanda książęcia Bragancy żałobę zaczawszy od dzisiaj 12. listopada na dni szesnaście z następującą odmianą: na pierwszych ośm dni t. j. od 12go aż włącznie do 19go listopada grubą, a na ostatnich ośm dni, t. j. od 20go aż włącznie do 27. listopada lekką żałobę.

— Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem pismem odręcznem z 8. listopada uwolnić najłaskawiej hrabię *Józefa Macieja Thun-Hohensteina* na własną jego prośbę od pełnienia funkcyi dziedzicznego radcy państwa i zezwolić oraz, ażeby jeszcze za życia jego przeszła ta dziedziczna godność radcy państwa na jego pierworodnego syna *Józefa Oswalda* hrabię *Thun-Hohenstein*, teraźniejszą głowę rodziny.

— Jego c. k. Apost. Mość wydał pod dniem 5. listopada 1861 następujące pismo odręczne do królewsko-węgierskiej kuryi:

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryi, Apostolski Król Węgier, Czech, Galicyi i Lodomeryi, Król Lombardyi, Wenecyi i Illiryi, Arcyksiążę Austryi itd.

Szanowna itd.

Iż w Naszem królestwie węgierskiem dla niezwłocznego uregulowania rządu i administracyi publicznej, zachwianych anarchią wielu municypiów, niezbędna zachodzi potrzeba surowych użyć środków, przeto, ponieważ odnośne wyjątkowe rozporządzenia tymczasowe przy teraźniejszym składzie i działaniu Naszej król. węgierskiej rady namiestniczej są niemożebne do przeprowadzenia, byliśmy zniewoleni korporacyjną czynność Naszej król. węgierskiej rady namiestniczej tymczasowo zawiesić, rozwiązać do czasu wszystkie istniejące wydziały komitatowe, dystrykty i reprezentacye gminne król. miast wolnych, a oraz postanowić, aby pewne, przeciw porządkowi publicznemu, jako też bezpieczeństwu osób i własności popełnione sprawy karygodne, aż do dalszego rozporządzenia z zakresu działania zwyczajnych sądów cywilnych i karnych usunięte, a sądom wojennym przekazane zostały.

Rozporządzenie, w którem zawierają się odnośne szczegółowe przepisy względem tymczasowej zmiany kompetencyi sędziowskiej, w załączeniu Wam wierni do wiadomości i uwzględnienia przesyłając, oświadczamy zarazem, że o ile z jednej strony rzeczywiście zamiarem Naszym jest w Naszem królestwie węgierskiem smutnemi intrygami zachwiany rząd, i narażony na niebezpieczeństwo porządek publiczny, za pomocą wzwyż rzeczonych środków tymczasowych na nowo przywrócić, o tyle z drugiej strony niezachwianą wolą Naszą jest te czasowe rozporządzenia, których nadzwyczajną konieczością zniewoleni, z szczerem bolem ojcowskiego serca, z przyczyny wielu niedostateczności w węgierskich ustawach karnych chwycić się musieliśmy, natychmiast znieść, gdy tylko porządek przywróconym zostanie; i królewskiej kuryi kompetencyę sądową w całej zupełności nadać: najmiłościwiej rozkazujemy także, aby w Naszem królestwie węgierskiem sądownictwo, i prawa prywatne, dopóki powyższe środki polityczne istnieć będą, wstrzymywały się od wszelkiego zaburzenia i gwałtu; a przeto, aby tak Nasza królewska kurya, jako też organa sądowe przy municypiach urzędujące pełniły bez przerwy czynności swoje, w myśl uchwał konferencyi judex kurialnej, sankcyą naszą opatrzonych. Dla których zresztą Naszą królewską łaskę stale zachowujemy.

Dan w Naszem stołecznem mieście Wiedniu w Austryi dnia piątego listopada tysiąc ośmset sześćdziesiątego pierwszego roku.

Franciszek Józef, w. r.

Hr. *Antoni Forgach* r. wł.

Koloman Beke r. wł.

Peszt, 8. listopada. Jego Excel. namiestnik fml. hrabia Palffy ogłaszając w proklamacyi znane rozporządzenia rządu, kończy następującemi słowy:

Dopełniając tem obwieszczeniem mego smutnego ale nieuniknionego obowiązku, sądzę, życzę i spodziewam się, że za wpływem i pomocą mężów roztropnych, jakoteż przy rozsądnem postępowaniu pełnej nadziei młodzieży do przeprowadzenia tych surowych rozporządzeń nie będzie ani przyczyny, ani okazyi.

Dnia 2go b. m. na ostatniem posiedzeniu komitatu Somogijskiego odczytano według *Sürgöny* reskrypt kancelaryi nadwornej, oznajmiający wszystkim nadżupanom i wiceżupanom, że posiedzenia komisyi komitatowych są zakazane aż do dalszego rozporządzenia. Nadżupan prezydujący pan Władysław Jankovich zalecił w obecnym stanie rzeczy okazać rozwagę i dojrzały namysł. Pierwszy wiceżupan pan Józef Mesey przypomniał zgromadzeniu słowa wyrzeczone na posiedzeniu w styczniu: „Najjaśniejszy Pan potrzebuje tylko wspomnieć, a my ustąpimy." Proponował dotrzymać tego przyrzeczenia.

W końcu pan nadżupan zwrócił uwagę, że w komitacie Somogijskim bezpieczeństwo publiczne jest istotnie zachwiane. A że rozbójników niepodobna już chwytać swymi ludźmi, pyta komisyi, czy może wezwać siły wojskowej.

Wniosek przyjęty. Nadżupan rozwiązuje zgromadzenie. Członkowie rozchodzą się spokojnie.

— Niebezpieczne szerzenie się zarazy na bydło w królestwie węgierskiem, a mianowicie to, że pojawiła się w komitacie edenburskim graniczącym bezpośrednio z Niższą Austryą, zniewoliło c. k. niższo-austryackie prezydyum namiestnictwa czuwać bacznie nad komunikacyą na granicy, od Hainburga po Aspang, przeszkodzić pędzeniu bydła i sprowadzeniu surowych produktów zwierzęcych.

Ameryka.

(Doniesienia z Mexyku.)

Mexyk, 16. października. Prezydent oznajmił kongresowi, że się stara zagodzić nieporozumienia z obcemi mocarstwami, jakie powstały najszczególniej przez uchwalone przez kongres środki względem uregulowania długów państwa. Hiszpański wicekonzul w Queretaro odmówił wszelkiego porozumienia się z bandami klerykalnemi, które hiszpańską chorągiew wywiesiły. Redaktor dziennika *Mexican Extraordinory* pan Moran, którego za artykuł o obcej interwencyi osadzono w więzieniu, został za wstawieniem się angielskiego konzula wypuszczony na wolność. Dziennik jego donosi, że obiega pogłoska, że rząd umawia się z pewnym amerykańskim domem względem przedaży nieuprawnych gruntów, które już od dawna dano w zastaw właścicielom funduszów jako gwarancyę za 10 milionów dolarów. Pan Whitehead protestował imieniem angielskich właścicieli funduszów przeciw tej przedaży, a minister finansów w swej odpowiedzi zaprzecza temu.

Hiszpania.

(Wyprawa kochinchińska. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 5. listopada. *Correspondenzia* donosi, że przy głosowaniu na prezesa ministerstwo może liczyć na 80 głosów. —

Nuncyusz sprawi ucztę dla nowych kardynałów. Poseł francuski p. Barrot będzie się znajdował na tej uczcie. — Rząd ma wkrótce przedłożyć parlamentowi projekt względem umorzenia pożyczki z roku 1832.

Epoca donosi, że rząd hiszpański zagaił ważne układy z gabinetem francuskim względem spólnego działania w Kochinchinie. Rząd hiszpański tuszy, że skutek tych układów zabezpieczy mu korzyści odpowiednie ofiarom, jakie Hiszpania położyła w tej stronie w sprawie ludzkości i cywilizacyi. Nie trzeba zapominać, że w układach, które poprzedziły wyprawę anamicką, zastrzeżono pomiędzy Francyą i Hiszpanią, że obie strony porówny udział mieć będą tak w wyprawie jak i w jej korzyściach.

Anglia.

(Kanał Suez. — Nieurodzaj w Irlandyi. — Dowóz bawełny. — Komunikacya z Francyą. — Armia indyjska.)

Londyn, 9. listopada. D. Lange ajent pana Lesseps wydał odezwę do wszystkich dzienników z zapewnieniem, że prace około budowy kanału Suez nic nie ucierpiały z wylewów Nilu.

— Ze znacznej części Irlandyi dochodzi narzekanie na głód zagrażający. Od uścia Foyle, do zatoki Shannon ziemiaki jeszcze się mniej udały niż w r. 1846. — Ostatnich dni nadeszły do Liverpoolu z Indyi niezmierne transporta bawełny; z Bombaju przybyło 5 wielkich okrętów z 25.461 beli. — Nadto znajduje się teraz na drodze do Anglii 135.694 beli bawełny z Indyi, podczas gdy zeszłego roku było w tym samym czasie tylko 55.812 beli. Indye więc wszelkiemi siłami zapobiegają przesileniu amerykańskiemu.

— W rocznicę wielkiego sprzysiężenia prochowego, starym zwyczajem palono sztuczne ognie, a młodzież uliczna wyprawiała żarty i śmiechy. Widowisko jednak nie wzbudziło zajęcia pod względem historycznym. Nieostrożność z ogniem wznieciła trzy pożary.

— Według wykazów statystycznych, podróżowanie pomiędzy Francyą a Anglią było w tym roku znacznie częstsze. Przez Boulognię przejechało do 1. b. m. 108.758 podróżnych, podczas gdy w pierwszych 10 miesiącach przeszłego roku było ich 91.785. Nadwyżka wynosi 16.975, czyli $18^{1}/_{2}$ na sto; jestto skutkiem ułatwienia komunikacyi, zniesienia paszportów i pomnożenia interesów.

— Rząd ogłosił księgę błękitną względem reform w indyjskim departamencie wojny, z których pokazuje się jak ważne i wielkie w armii indyjskiej zaprowadzono redukcyę w ostatnich 12. miesiącach. Od 1. maja 1860 i 1. października 1859 zmniejszono koszta wojsk europejskich o 840.000 funtów, a koszta pułków krajowych o milion funtów szt. na rok. Ilość całego wojska europejskiego w Indyach zmniejszono do 73.577, a krajowego do 111.112 ludzi. Utrzymanie wojska, które w r. 1858 do 1859 kosztowało 4 miliony ft. szt., zredukowano na 1,880.000 ft. szt. a rząd ma nadzieję zniżyć je później do 1,008.000 ft. szt. Zmniejszono także liczbę słoniów o 646, wielbłądów o 23.133, innych zwierząt pociągowych o 20.259 sztuk, czem nie utrudniono wcale ruchomości armii. Jednocześnie urządzono kolumny ruchome, które nie wymagają wielkiego nakładu.

Francya.

(Zmiany w systemie fortyfikacyi. — Sprawa mexykańska.)

Paryż, 9. listopada. Wszystkie prawie armie państw europejskich posiadają już działa gwintowane, co sprowadziło wielkie zmiany w sposobie oblegania i obrony fortec. Z tej przyczyny Cesarz wydał rozkaz złożyć osobną komisyę, aby przedłożyła sprawozdanie co do zmian, które należy zaprowadzić tak w systemie fortyfikacyjnym warowni francuskich, jak i w pociągach oblężniczych. Komisya ta złożona po większej części z wyższych oficerów artyleryi zamknęła właśnie swe obrady i przedłożyła ministerstwu wojny sprawozdanie. Za podstawę obrad służyły postanowienia komisyi uzbrojenia z r. 1854, przeznaczające na obronę fortec cesarstwa 14.813 dział, z czego wypada na 100, dział 54, haubic 26, a moździerzów 20. Doliczywszy baterye fortyfikacyi nadbrzeżnych, pociągi oblężnicze, polowe, górskie i szkolne wynosi ogółem liczba dział potrzebnych 21.010. Iż jednak znajduje się rzeczywiście, z wyjątkiem polowych i górskich 4funtowych gwintowanych ogółem dział 21.319, zatem proponuje komisya, aby znieść niektóre mniej odpowiednie wagomiary, i tym sposobem uprościć cały skład tej broni, pozostawiając tylko wagomiary zbliżone do dział gwintowanych. Także w fortecach i pociągach oblężniczych należy zaprowadzić działa jednego wagomiaru, aby w razie ubytku jedne drugiemi z łatwością zastępować można. Skutkiem tego mają być w armii całkiem zniesione następujące wagomiary; mianowicie żelazne 24 i 16funtowe działa i spiżowe 8funtowe, tudzież 22 ctn. żelazne a 15 i 12cetn. haubice spiżowe mają być nawet niezwłocznie odstawione do ludwisarni dla przelania.

— Wiadomości z Mexyku dochodzą do 12. września. Panowało tam wielkie wzburzenie, spodziewano się niebezpiecznych wypadków. W kraju było tak mało bezpieczeństwa, że wóz pocztowy idący z Mexyku do Vera Cruz pięć razy w ostatnich tygodniach mógł być zrabowany. Najwyższym dowódzcą francuskich wojsk lądowych będzie Hennique pułkownik 3. pułku piechoty morskiej. Wojska te składają się z dwóch batalionów infanteryi morskiej i jednej bateryi polowej dział czterofuntowych, dżwirowanych. Artylerya, oficerowie i żołnierze będą wzięci z garnizonu stojącego w Martinice, materyał nadejdzie z Francyi. Reszta wojska na stopie wojennej stoi w Cherbourgu i Brescie gotowa wsiąść na okręta.

Belgia.

(Wiadomości bieżące.)

Bruxela, 7. listopada. Do *Köln. Ztg.* piszą, że pan Sylvans przed objęciem posady swojej w Turynie przybędzie do Bruxeli po instrukcye względem postępowania przy zawarciu nowego traktatu handlowego z Włochami.

Szwajcarya.

(Sprawa Dappenthal.)

Berna, 3. listopada. Następująca jest dosłowna treść okólnika, którym rada federacyjna zawiadamia rządy kantonowe o najnowszych wypadkach w Dappenthal i o krokach, jakie w tej mierze uczyniła:

„Od rady stanu kantonu Wadt otrzymaliśmy wczoraj uwiadomienie, że liczny oddział francuskiej żandarmeryi tudzież oddział żołnierzy fortu Les Rousses wkroczył do waatlandzkiej włości Cressonniéres Suisses.

Tak uderzające to naruszenie terytoryum zdaje się być przezto motywowane, że francuska żandarmerya była tego mniemania, że policya waatlandzka zamierza w Dappenthal przedsięwziąć aresztacye, na co francuski rząd przyzwolić nie może.

Zaraz po nadejściu tego doniesienia wyprawiliśmy dwóch szwajcarskich komisarzy, to jest prezydenta rządowego pana Migi z Berny i wiceprezydenta rady stanu pana Veillon z Waadt na miejsce przeznaczenia, ażeby względem tego wypadku dalszych objaśnień zasięgnęli.

Nakoniec poleciliśmy szwajcarskiemu poselstwu w Paryżu nalegać na ces. ministeryum, ażeby w Dappenthal zbrojną siłę (jeżeli to już nie nastąpiło) niezwłocznie cofnięto za granicę, ażeby za to, co się stało, dano zadosyćuczynienie i postarano o to, by na przyszłość takowe naruszenia terytoryum się nie ponawiały."

Włochy.

(Dezercye w wojsku. — Proklamacya La Marmory. — Doniesienia bieżące. — Nuncyusz do Paryża. — Cudzoziemców pobyt w Rzymie.)

Sardynia. Kapituła dyecezyi turyńskiej odmówiła księdzu Passaglia pozwolenia podczas jego pobytu w stolicy sardyńskiej mszę odprawiać.

— Genueński *Corr. merc.* otrzymał z nad Padu wiadomości, względem wzmagającej się dezercyi, która zachodzi najszczególniej między młodemi wieśniakami w Modeńskiem. Ubolewa także, że liczba zbiegów z szeregu wojska w Neapolitańskiem co dzień się powiększa.

W taki sam sposób mówi medyolańska *Perseveranza* o 260 modeńskich zbiegach rekrutacyjnych, którzy puścili się w drogę do Austryi, a *Unita italiana*, która w tych dezercyach upatruje tylko symptom niechęci przeciw rządowi turyńskiemu, dodaje, że modeńscy młodzieńcy ze wszystkich klas towarzystwa uchodzą po trzydziestu i czterdziestu na raz za granicę, ażeby się stawić pod opiekę chorągwi austryackiej.

— Jenerał La Marmora, pisze *Gaz. wied.*, objawszy dowództwo gwardyi narodowej w Neapolu, powziął nadzieję, że Król Franciszek wkrótce Rzym opuści. Odwołanie Pinellego poczytują za znak, że rząd piemoncki wróci do zasad ludzkości i cywilizacyi, i że położy koniec barbarzyńskim mordom i pożogom. To samo zapowiada umiarkowa proklamacya La Marmory. Paryski *Temps* pisze, że położenie Włoch jest bardzo smutne, że w armii brak wszelkiej karności, a Mazzini coraz więcej wpływu zyskuje. Tylokrotnie pokonany Chiavone powołuje na nowo ludność Obojga Sycylii do walki o niepodległość i wolność.

Oss. romano pisze, że w miesiącu październiku żołnierze piemonccy dziewięć razy w pogoni za zbiegami zapuścili się w głąb państwa rzymskiego, przyczem, nie bez wzajemnej wymiany strzałów, kilkakrotnie od wojsk papieskich odparci zostali.

Państwo kościelne. Nuncyusz papieski przy dworze francuskim, według rzymskiej depeszy z 2. listopada, nie uda się przed końcem tego miesiąca w podróż do Paryża. — Z 60.000 cudzoziemców, Włochów i ludzi zagranicznych, którzy dawniej za dobrych lat spędzali zimę w Rzymie, i których podawano jako konsumujących codzień w przecięciu na 3 rzymskie talary, nie przybyło w ostatnich dwu latach pięć szóstych części, a na tę zimę są jeszcze gorsze widoki.

Niemce.

(Reprezentacya stałych posiadłości.)

W **Berlinie** wydano regulamin względem reprezentacyi stałych posiadłości ziemskich w pruskiej izbie panów. Liczba reprezentantów stałych posiadłości ziemskich będzie zniżona do 41. Jako dawna będzie uważana ta posiadłość ziemska, która 50 lat jest własnością jednej i tej samej rodziny. Do wyboru potrzeba 10 wyborców. Rozporządzenie to nie odnosi się jednak do wyborów już dokonanych, chociaż wybranych jeszcze nie powołano.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Warszawy. — Powrót Cesarzowej. — Wiadomości bieżące.)

Z **Warszawy** pisze *Gaz. wied.*, że jenerał Gerstenzweig umarł d. 5. b. m. Tego samego dnia przybył z Odesy nowy na-

miestnik jenerał-adjutant Lüders, dotychczas dowódzca 5. korpusu armii, a jednocześnie minister wojny Suchosanet przybył do Odesy. Kościoły z wyjątkiem ewanielickiego są ciągle zamknięte. Ludność katolicka tłumami w niedziele i święta spieszy na Pragę, gdzie kościoły nie zostały dotknięte interdyktem.

Petersburg, 6. listopada. Dnia 4. b. m. Cesarzowa przybyła szczęśliwie do Carskiego Sioła, a z nią jej dzieci, Wielki książę Sergius, i Wielka księżna Marya. Dnia 21. z. m. odbyła się pomyślnie pierwsza próba z okrętem śrubowym „Cesarz Mikołaj“ dźwigającym 130 dział. — Okręt ten, z chyżością 11 węzłów, w towarzystwie parowca „Smielyi“ wypłynął za latarnię morską Tollbuchin. Dr. Solosenko wydał broszurę o nowym sposobie leczenia konsumpcyi naftą.

Grecya.

(Zamachy królobójcze.)

Względem nowego zamachu w Atenach, paryski *Pays* pisze: Tą raza morderca podniósł rękę na Króla Ottona, który dopiero co przybył do stolicy. Ta zbrodnia straszliwa, ludzkość całą obrażająca, zagraża, wyznajemy z żalem istnieniu korony greckiej. Zbrodniarz należy do armii. Ma on być narzędziem sprzysiężenia przed kilku miesiącami odkrytego w Atenach. Nie chcielibyśmy powiedzieć, że rząd grecki zagrożony temi dwoma zamachami, obowiązany jest przyspiesyć przedsięwzięte reformy, i popularnością swoją utrwalić instytucye królestwa. Ale jeżeli ta ostatnia zbrodnia wyrodziła się w łonie armii, jest to znakiem rzeczywistej słabości, przeciw której rząd grecki z całą siłą wystąpić powinien.

Turcya.

(Utarczki hercogowińskie.)

O potyczkach dnia 24. i 25. paźdz. pod Popowem donosi korespondent dziennika *Presse* co następuje:

Wyprawy Łuki Wukałowicza są to istne napady zbojeckie. Przed każdą taką wyprawą pisze do Grabowa do Żupana Motanowicza aby mu przysłał 200 lub 300 ochotników. Ci otrzymują dziennie po jednym lirze i trzecią część zdobyczy. Wukałowicz pobiera pieniądze od komitetu zagranicznego. Po dokonanym zagonie powracaja Czarnogórcy do domu — a Hercogowianie krążą po nad granicą austryacką, póki im zdobycz wystarcza na życie. Muchter Basza uderzył na nich w dn. 24. i 25. paźdz. Ugodzony trzema kulami spadł z konia — poczem wojsko jego cofnęło się ku Trebinii. Ztąd wydano rozkazy i innym pocztom cofnąć się. — Tak stały rzeczy dnia 28. z. m. Łuka otrzymał tymczasem także nowe rozkazy, czynił przygotowania do nowej wyprawy na Dubę. Trzystu ochotników Czarnogórskich przyłączyło się do niego pod dowództwem Davowicha i Androwa. Feryk Derwisz Basza oczekuje sposobnej chwili uderzyć na niego, odpędzić nie do Sutoriny, lecz do Grahowa, lub całkiem rozbić. Omer Basza organizuje tymczasem wojsko w Mostarze — zajął kwatery zimowe i kazał urządzić dwa szpitale polowe.

Donau Ztg. podaje następujące objaśnienie tych samych zdarzeń, czerpane z doniesień prywatnych:

Dnia 24. października powstańcy uderzyli na mały poczt Arnautów tureckich pod Liubovo, małą wioseczką chrześciańską o milę od Trebinii. W utarczce tej poległo 15 Arnautów.

Dnia 25. z. m. uderzyli ci sami powstańce na dwa małe oddziały Arnautów pod Liskovo. Gdy po zachodzie słońca Mahmud Basza zbliżył się na odsiecz napadniętym z jednym batalionem nizamów, dwoma działami i kilkuset Baszybożuków, ci zaczęli się cofać ku przybywającej odsieczy, aby się z nią połączyć. Powstańcy chcieli zająć pobojowisko lecz nim to uczynić zdołali, uprzedziła ich przednia straż Mahmuda Basy, złożona z 70 luda.

Nadciągająca za przednią strażą główna kolumna Mahmuda Baszy, nie spóźniła się — przybywszy na plac boju, zamiast uderzyć w porządku na nieprzyjaciela dano ognia w powietrze, poczem nastąpiła powszechna rozsypka. Z dział wystrzelono tylko po razu. Powstańcy gonili za uciekającemi i ubili ze 40 luda.

W opowieści tych wypadków zgadzają się doniesienia ze strony tak samych powstańców, jak i mieszkańców okolicy tamtejszej. Skutkiem tej porażki połączyli się z powstańcami spokojni potąd rajasowie z Szumy. Łuka Wukałowicz kazał popalić wsie w okolicy, a co miało jaką wartość uwieziono na granicę austryacką, lub do Zubczy. Wukałowicz mianował Ristona Marynowicza z Liubowy wojewodą Szumskim. Urzędowe tureckie raporta o tych potyczkach jeszcze nie nadeszły.

O bitwie pod Piwą wiadomo tylko z listu senatora czarnogórskiego Iwona Rakowa do Łuki Wukałowicza, że dnia 21. z. m. napadnięto wielki transport turecki żywności. Turków poległo 100. — Strata powstańców i Czarnogórców równie znaczna.

Dopóki nie nadejdą raporta Omera Baszy, wszystkim doniesieniom zaledwie po połowie dowierzać można.

Potwierdza się wiadomość, że znaczne bandy powstańców i Czarnogórców zbierają się w zapleczu Turków pod Nevesnie i Popowopole, a paląc sioła i dopuszczając się rabunków przecinają Turkom wszelką komunikacyę.

O. u. W. donosi z Czarnogóry, że Omer Basza uderzył na Piwę dn. 23. z. m. w sile 15.000 luda.

Rano dnia 26. z. m. uderzył Nowica całą siłą na obóz Omera Baszy. Po ośmiogodzinnym wielkim rozlewie krwi, cofnęli się Turcy do Gacka, a ztamtąd do Bilec pozostawiwszy na placu bitwy wszelkie zasoby żywności, amunicyę i czery działa. Wszystko to popadło jako zdobycz w ręce Czarnogórców.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 11. listopada. Posiedzenie sejmu krajowego. Odczytano i przyjęto kilka reprezentacyi do Jego Mości Cesarza względem powziętych już uchwał. Reprezentacya względem zaprowadzenia polityczno narodowego katechizmu we wszystkich szkołach została odrzucona, i mianowano komitet do wypracowanie planu tego katechizmu. — Baron Kuslan interpelował, czy nadeszło rozporządzenie względem rekrutacyi do rady namiestniczej; jeżli nadeszło, niechaj przedłożą je sejmowi pod obradę. Prezydujący Briglevic przyrzeka odpowiedzieć jutro. — Odpowiedź na adres sejmu krajowego nadeszła już i będzie jutro oznajmiona sejmowi.

Wiedeń, 12. listopada. Telegram z Lizbony oznajmia zgon Jego Mości Króla portugalskiego Dom Pedra. Umarł wczoraj wieczorem o godzinie 7mej. — Podług telegraficznych doniesień z Zary z dnia wczorajszego odeszły znaczne posiłki tureckie do Trebinii i w głównej kwaterze Serdara panuje przeto otucha zwycięstwa.

Paryż, 12. listopada. *Constitutionnel* donosząc mianowanie Foulda, powiada, że niejest to tylko zmiana osoby, lecz wypadek polityczno-finansowy, któremu przyklasną i senat i ciało prawodawcze.

Marsylia, 12. listopada. W procesie o fregaty neapolitańskie dopuścił trybunał obronę imieniem „konzula włoskiego“.

Turyn, 11. listopada. Jak donosi *Opinione*, rozwiązana została gwardya narodowa w Sciacsi za opieszałość przy rekrutacyi. Podług wiadomości z Messyny z 9go b. m. odbyła się rekrutacya szczęśliwie w całej Sycylii.

Berlin, 12. listopada. Od granicy polskiej donoszą z 11.: „W Warszawie uwięzieni zostali wczoraj z przyczyny nieznanej dotąd nadrabin Meisel, kaznodzieje Jastrow i Kramstuck i przełożony gminy żydowskiej Feinkind. Podług depeszy petersburskiej miał Cesarz przyjąć bardzo życzliwie margrabię Wielopolskiego.

Wrocław, 12. listopada. Ich Mość Cesarstwo zjechali tu wczoraj po południu o godzinie 3ciej, i przyjmowano ich z wielkiem uniesieniem.

Berna, 11. listopada. Thouvenel oświadczył panu Kern: „Podług raportów jenerała Faucheux nie naruszyła Francya wcale granicy w Dappenthalu. To samo oświadczył Turgot radzie federacyjnej z dodatkiem, że środki użyte ze strony Francyi trwać będą tak długo, dopokąd wymagać będzie tego stan rzeczy; mimo to nie uchyla się rząd francuski od układów.

Ottochacz, 12. listopada. W Nahii Ostrosacz, w Kaimakamacie Bihackim w Bosnii wybuchło zeszłej niedzieli powstanie w pięciu miejscach z ludnością do 5000 głów.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 13. listopada. Na naszym dzisiejszym targu były następujące przeciętne ceny: mec pszenicy (82 ℔) 4zł.55c.; żyta (78℔) 3zł.19c.; jęczmienia (64℔) 2zł.47c.; owsa (45℔) 1zł.51c.; grochu 3zł.55c.; kartofli 1zł.43c.; — cetnar siana 94c.; okłotów 64c.; — sąg drzewa bukowego 13zł.30c., sosnowego 10zł.20c. w. a. — Dnia 11. b. m. nie było dowozu i targu.

Ceny przeciętne zboża i innych artykułów od 16. do 31. października b. r. na targach w Brzostku, Frysztaku, Jaśle, Kolbuszowie, Tarnowie i Żabnie.

	Miejsce targu											
	Brzostek		Frysztak		Jasło		Kolbuszów		Tarnów		Żabno	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	5	.	4	50	4	57	4	66	5	52	5	.
„ żyta . . .	3	.	2	60	2	88	2	91	3	27	3	.
„ jęczmienia .	2	50	2	.	1	87	2	41	2	77	2	.
„ owsa . . .	1	40	1	15	1	13	1	3	1	35	.	.
„ hreczki . .	2	.	2	.	2	20	2	.	2	50	.	.
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ kartofli . .	.	60	.	80	.	80	.	60	.	90	.	.
Cetnar siana . . .	1	.	1	25	.	80	1	.	1	75	.	.
„ wełny	140	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	50	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	5	50	5	.	6	50	5	50	9	50	7	50
„ „ miękkiego	4	25	3	.	4	30	4	.	7	.	6	50
Funt mięsa wołowego	.	12	.	12	.	12	.	12½	.	14½	.	11
Mas okowity	.	94	.	80	.	80	.	45	1	25	.	72

TEATR.

Dziś w teatrze niemieckim: „**Der dreisigste November,**“ komedya w 1 akcie, i „**Ich werde mir den Major einladen,**“ komedya w 1 akcie.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. listopada 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	327 47	+ 3 0	82 8	polud.-wsch.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	327 76	+ 6.9	68 6	południowy	„	„
10. god. wiecz.	327 56	+ 4.8	81 7	„	„	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13 listopada.

Hotel rosyjski: PP. Karski Kaz., z Sandomirza. — Br. Horoch Tad., z Rozwadowa.

Hotel europejski: Br. Lewartowski Alex., z Hoszowa. — Wasilewski Wojciech, z Polanki.

Hotel Langa: Petrowicz Was., c. ros. jenerał, z Odesy.

Zajazd Kuhna: Ptaszyński Szcz., z Nowosiółek. — Obst Jan, z Chyrowa.

Hotel krakowski: Grocholski Jul., z Wybranówki. — Kopaczyński Jan, z Połuchowa. — Stecher-Sebenitz Jan, z Turynki. — Kowalski Er., z Bratkowiec. — Karczewski Stan., z Fragi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. listopada.

PP. Zientarski Ign., do Babia. — Duniewicz Stan., do Pepiela. — Ubesz Wacław, do Woronowa. — Lenciewicz Erazm, do Sulimowa. — Szymanowski Maur., do Słocina. — Hr. Dzieduszycki Zyg., do Medwedowiec. — Kemplicz Kaj., do Myszkowa. — Wysocki Kaz., do Hrehorowa. — Kirchmeyer Jan, do Bukaczowiec. — Gross Hen., do Krościanki. — Czajkowski Ad., do Bóbrki. — Mazaraki Jędrzej, do Nesterowiec. — Padlewski Jan, do Sokala. — Listowski Nap., do Zaradca.

Kurs lwowski.

Dnia 13 listopada

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	51	6	56
Dukat cesarski	„ „	6	53	6	58
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	25	11	35
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	15	2	18
Talar pruski	„ „	2	5	2	8
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	78	58	79	20
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	82	58	83	20
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	168	—	169	8
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	66	18	66	69
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	13	80	88

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 13. listopada.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.80. Metaliki po 5% za 100 zł. 67.40; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 747.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 181.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 139.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.59. dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 137.75.

Kurs giełdy wiedeńskiej

Dnia 11 listopada.

1. Długi publiczny.

A. Państwa.	pien	towar.
W austr. wal. po 5%	61 90	62 —
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81 20	81 30
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	80 85	81.—
Z r. 1851, ser. B. po 5%	— —	—.—
Metaliki po 5%	67.25	67 35
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	67 30	67 50
dtto. „ 4½%	58 —	58 50
dtto. „ 4%	51 50	52 —
dtto. „ 3%	38 50	39 —
dtto. „ 2½%	34.—	36 —
dtto. „ 1%	13 50	13 75
Przez. do wylos. z r. 1839	114 50	116.—
„ 1854	87 75	88.25
„ 1860	82 60	82 80
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł.	89 50	89.75
Renty Camo po 42 lir. aus.	17.—	17.50
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	65 —	65 50
„ 4½%	57 50	58 —
„ 4%	50.50	51 —
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	44.50	45.—
„ 3%	— .	46.—
„ 2½%	—	44.—
„ 2¼%	—	40.—
„ 2%	—.—	35.50
„ 1¾%	—.—	30.10
dtto. z procent za granicę „ 5%	65.—	65 50
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50.50	51.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	90.—	91.—
Wyż. Aust. i Salb.	88.	88.50
Czech	90.50	91 —
Morawii	87 —	87 50
Szląska	87 —	87 50
Styryi	86 50	87.—
Tyrolu	96.—	97 —
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	88.—
Węgier	67 60	68 —

	pien	towar.
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.: Ban. Tem., Kroacyi i Sławonii	66 —	69 —
Galicyi	66.40	66 75
Siedmiogr. i Bukow.	64 75	65.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	— —	— —
Wen. pożyczka z r. 1859	— —	93 —
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	65.—	65 50
„ 4%	50 50	51.—
„ 3½%	43 —	43.50
„ 3%	38. —	38.50
„ 2½%	31.50	32.—
„ 2%	24 50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50
2. Stan oblig. domestykaln.		
po 3% za 100 zł.	16.—	18.—
„ 2½% za 100 zł.	14.	16.—
„ 2¼% za 100 zł.	13.	14.—
„ 2% za 100 zł.	12.—	13.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—
3. Akcye.		
Banku nar.	751	752
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	181.80	182.—
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	586	588
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	2043	2044
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	276 50	277.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	159.50	160 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	119 25	119 75
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	236 50	237 50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 160 zł. (80%)	167 25	167 75
Kol. Preszb.-Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	75.50	76.50
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	695.—	700.

	pien.	towar.
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	139.50	140.50
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	132.—	134.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	422.—	424 —
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	200.—	202.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	396. —
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	390.—	400 —
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	191	195 —
4. Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	101 —	102 —
10 „ 5%	94 —	95
przeznacz. do los. po 5%	89 —	89 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	—.—	100
przez. do los. po 5%	84.75	85 —
Gal. Tow. kred. po 4%	78.25	79.—
5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96 75	97.—
detto detto w srebrze 5proc. za 100 zł. w. a.	99.25	99 75
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	140.—	140 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	94.—	94 50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	134 25	134 75
Kol. Gloggn. za 100 zł.	81.—	82.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	93 50	94.50
Lloyda za 100 zł.	85	88.
6. Losy.		
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	119 75	120 —

	pien.	towar.
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	94.—	95.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	123.—	124.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	34.50	35 —
Esterhazego po 40 zł. m. k.	97.—	98 —
Salma „ 40 „ „	37.—	37.25
Palfiego „ 40 „ „	36 50	37.—
Clarego „ 40 „ „	36 —	36.50
St. Genois „ 40 „ „	36 —	36 50
Windischgratza 20 zł. „	21.50	22 —
Waldsteina 20 „ „	22 25	22 75
Keglevicha 10 „ „	14.75	15 25
Weksle. (Na 3 miesiące.)		
Amsterdam za 100 zł. hol.	116.25	116.25
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	116.40	116 60
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	— —
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	116 60	116 70
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	102 75	102.75
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	53.90	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	138 15	138.35
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	
Marsylia za 100 fr.	— —	54 25
Paryż za 100 fr.	54 20	54 35
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Kurs złota.	pien	towar.
Dukaty ces. men.	6.55 5/10	6.56
dtto. pełnej wagi	6.55 5/10	6.56
Korona	18.97	19.—
20frankówka	10.99	11.—
Rosyjski impery.	11.29	11.31
Talar związkowy	2.06½	2.07
Srebro	137.65	137.75
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 50 c.	

KRONIKA.

(Wiadomości lokalne.) Stróżowej Maryi P. zginął kożuch wartości 10 zł. w. a. Nie mając żadnych wskazówek, które mogłyby naprowadzić na ślad złodzieja, wyśledziła przecież władza bezpieczeństwa sprawczynię kradzieży, żebraczkę Katarzynę G., i poszkodowana odzyskała swoją własność.

Także i pomocnikowi złotnika Janowi N., któremu w pijanym stanie skradziono pugilares z 16 zł. w. a., dopomogła władza bezpieczeństwa wyśledzeniem sprawców B. i P. do odzyskania swojej własności.

Wdowa po nauczycielu muzyki Joanna G. ściągnęła na siebie podejrzenie posiadaniem kosztownych szopów i futra damskiego, które jako własność swoją miała przywieść z Krakowa. Cała jej osobistość wskazywała, że futra te nabyła nieprawym sposobem, co skłoniło władzę bezpieczeństwa do śledzenia podobnych kradzieży. Jakoż niebawem pokazało się, że podejrzenie to nie było płonne. Szopy skradzione zostały zaledwie na godzinę przed jej przytrzymaniem c. k. radcy sądu krajowego D. z pomieszkania, i podobnym też sposobem musiało dostać się do jej rąk futro damskie, którego właściciela jednak niezdołano dotąd wyśledzić. Zaczem przekonana o kradzież Joanna G. oddana została sądowi.

Trafikantowi Janowi M. zginęło z kieszeni 45 zł. w. a., arkusz płatniczy na pensyę i biała chustka do nosa. Pokazało się, że tę kradzież popełnił znany złodziej Salamon T., którego też władza bezpieczeństwa oddała sądowi.

Kościelny sługa u XX. Dominikanów Michał B. przydybany został w chwili sprzedaży dwóch w srebro oprawnych brylantów (bandelotów), które jak się przekonano, skradł z obrazu Matki Boskiej w wielkim ołtarzu kościoła dominikańskiego.

Do Chany S. włamali się znani złodzieje Edward F. i Izrael N. i skradli rozmaite rzeczy. Pojmanych oddała władza bezpieczeństwa sądowi.

Jak wielką jest w ogóle demoralizacya, wypływająca po największej części z niedbałości w wychowaniu, świadczy następujący wypadek: W kilku sklepach odkryto ubytek rozmaitych rzeczy, których zniknięcie było tem bardziej zadziwiające, że zginęły z wystawnych szaf, które nie były wcale naruszone. Władzy bezpieczeństwa udało się rozwiązać tę zagadkę wyśledzeniem czterech chłopców od 10 do 14 lat wieku, mianowicie Antoniego Cz., Michała J., Karola Z. i Antoniego L., którzy w godzinach wieczornych tak zręcznie otwierali szafy wystawne, że bez uszkodzenia mogli wyjmować z nich rozmaite rzeczy.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*